

Politieke sensatie: Scholz beslist over kerncentrales

Achtergrond - 17 oktober 2022 - Auteur: Wiebke Pittlik

Een opmerkelijke gebeurtenis in de Duitse politiek deze maandag: Kanselier Olaf Scholz heeft figuurlijk met de vuist op tafel geslagen en bepaald dat de laatste drie kerncentrales tot 15 april beschikbaar blijven. Hij was er zondag niet in geslaagd samen met zijn ministers Robert Habeck en Christian Lindner een uitweg te vinden uit de impasse over het al dan niet sluiten van de kerncentrales.

Maandagavond bepaalde Scholz per brief dat de centrales Neckarwestheim 2, Isar 2 en Emsland tot half april aan het net blijven. De Duitse kanselier heeft het recht om op hoofdlijnen het beleid te bepalen en om knopen door te hakken, de zogenoemde *Richtlinienkompetenz*. Daarvan wordt slechts zeer zelden daadwerkelijk gebruik gemaakt, meestal volstaat de wetenschap dat de kanselier deze macht heeft.

Het conflict tussen de Duitse coalitiegenoten Die Grünen en de FDP was hoog opgelopen. Minister van Financiën Lindner van de FDP had het openhouden van de kerncentrales opnieuw geëist, hoewel minister Habeck van Economische Zaken en Klimaatbescherming al had besloten dat twee van de drie centrales in reserve worden gehouden tot uiterlijk 15 april.

Duitsland besloot in 2011 dat alle Duitse kerncentrales eind 2022 moeten zijn gesloten, de zogenoemde *Atomausstieg*. De drie laatste Duitse kerncentrales zouden eind dit jaar van het net gaan.

Vanwege de energiecrisis heeft Habeck besloten dat twee van de drie centrales nog tot 15 april in reserve blijven. Zo kunnen ze deze winter ingezet worden als er tekorten op het energienet zijn. Die tekorten dreigen vooral in het zuiden, waar veel industrie is en relatief weinig duurzame energie. Daarom zijn het de twee Zuid-Duitse centrales Isar 2 en Neckarwestheim 2 die openblijven. De derde centrale staat in het Emsland in Nedersaksen. Die hoeft niet standby te blijven, vindt Habeck, omdat in Noord-Duitsland geen tekort op het net wordt verwacht. In het noorden is minder zware industrie en juist meer elektriciteit beschikbaar, mede door de windparken in de Noordzee.

Om de twee centrales langer in reserve te kunnen houden, moest Habeck een wetswijziging indienen, want volgens de huidige wet is het eind dit jaar voorbij met kernenergie in Duitsland. Een zware beslissing voor de groene minister, want juist voor de sluiting van de kerncentrales heeft zijn partij decennialang gevochten.

In april zijn de splijtstofstaven opgebruikt

Dat besluit had hij nog maar net genomen toen hij moest aankondigen dat de twee reservecentrales ook daadwerkelijk nodig zullen zijn deze winter. Dat komt omdat Frankrijk minder energie levert dan was afgesproken, door technische problemen met een aanzienlijk deel van de Franse centrales. Isar 2 en Neckarwestheim 2 zullen doordraaien in zogenoemd *Streckbetrieb*, dat betekent dat de reeds aanwezige splijtstofstaven nog wat langer worden gebruikt. Dat kan slechts tot april, dan zijn de staven opgebruikt. De centrales zouden dan alleen nog kunnen doordraaien als er nieuwe splijtstof wordt bezorgd.

Lindner, partijleider van de liberalen, vindt dat Habeck veel verder moet gaan. Hij wil dat alle drie resterende kerncentrales open blijven tot in 2024, nu Rusland geen gas meer levert. Ook zei hij dat reeds gesloten centrales terug aan het net moeten worden gebracht. Lindner vindt dat in deze tijden van energieschaarste het sluiten van kerncentrales onverstandig is.

Dat Lindner zijn collega-minister Habeck zo onder druk zette, komt ook omdat de FDP zich sterker wil profileren binnen de coalitie na de [nederlaag bij de deelstaatverkiezingen](#) in Nedersaksen vorige zondag.

Maar Habeck had niet veel speelruimte om Lindner tegemoet te komen. Het partijcongres van de Groenen afgelopen weekend heeft het *Streckbetrieb* van de centrales Isar 2 en Neckarwestheim 2 goedgekeurd, maar verder mag Habeck van zijn partij niet gaan. Met de aanschaf van nieuwe splijtstofstaven - nodig als de centrales na april nog moeten doordraaien - stemt de Groenen-fractie in de Bondsdag niet in, werd met een motie besloten. Het partijbestuur benadrukte dat de motie bindend is voor Habeck.

De SPD van kanselier Scholz is minder uitgesproken over dit thema en wil vooral dat er snel een oplossing komt. Die is er dus nu, met het schriftelijke machtwoord van Scholz. Scholz schreef in zijn brief aan de ministers overigens dat hij tegelijk een wetsvoorstel verwacht voor meer energieefficiëntie en voor de [afspraken](#) die zijn gemaakt met energieconcern RWE over bruinkoolwinning in Noordrijn-Westfalen.

Habeck kan met het besluit van Scholz uit de voeten, zei hij
Blijft de vraag of dit machtswoord van Scholz zondag wellicht met Habeck en Lindner is afgesproken. Dat is best mogelijk, want Habeck hoeft zo niet tegen zijn partij in te gaan, Lindner heeft zich hardgemaakt voor de wensen van zijn achterban en Scholz heeft laten zien dat hij kan doorpakken als het moet.

Habeck liet maandagavond in tv-programma Tagesthemen weten dat hij met het besluit van Scholz uit de voeten kan. Hij is vooral blij dat hij nu het wetsvoorstel kan indienen bij het parlement zei hij, want de tijd dringt. Een oplossing voor de energiecrisis is dit overigens absoluut nog niet. De kerncentrales leverden vorig jaar slechts ongeveer 6 procent van de Duitse elektriciteit.

Gevraagd naar wat voor indruk deze ruziënde regering op de burgers maakt zei Habeck: "*Warscheinlich keinen guten und genutzt hat es auch nichts.*"
(Waarschijnlijk geen goede en nut heeft het ook niet gehad)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/51706/politieke-sensatie-scholz-beslist-over-kerncentrales>